

CATALUNYA SOCIAL

Any IX. — Núm. 420

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

29 de juny 1929

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA

APARTAT 1036
TELÈF. 17605

La cadira de Sant Pere

Una de les impressions inefables que hom conserva de la visita a la Ciutat Eterna és el moment d'agenollar-se davant l'Altar de la Confessió, aixecat damunt les restes humanes de Sant Pere.

El sol fet de pensar que allí rau el fonament de la nostra fe i que damunt d'aquelles despulles santes descansa la gran organització i l'esperit de l'Església és prou per anorrear el nostre ànim i encendre'l en el més gran respecte i amb la màxima devoció. La Cadira de Pere, més amunt, en la pròpia Glòria de Bernini, s'assenta sobre aquelles despulles; i sobre la Cadira de Pere s'asseu qui és Vicari de Crist, l'home assistit especialment de l'Esperit Sant, aquell qui essent humà com els altres mai no ha deixat de proclamar la Veritat quan s'ha tractat de definir doctrina.

Oh, com és gran i meravellosa la influència del Pontificat damunt l'ànim de l'esperit veritablement catòlic! S'ha dit, i no sense raó, que l'acostament a Roma, l'acostament a les seves llums, l'afecte a la figura del Sant Pare és un senyal manifest de predestinació.

I aquesta força espiritual és, a la vegada, la roca solidíssima on descansen la fortitud i la invariabilitat de l'Església. Tot en ella és gran, tot en ella és impressionant, tot en ella és digne de veneració. I així ho reconeix el món sencer quan gira els ulls amb confiança cap a un Poder que no té soldats, ni quasi bé territori en què manar, ni riqueses materials.

Pero ¿quin dubte hi ha que en determinats moments aquesta glòria humana del Pontificat adquireix un major relleu, una més gran brillantor? Amb la grandesa de sempre, amb la força espiritual de sempre, amb la seguretat de sempre, ¿no és cert que hi ha hagut èpoques en la història en què el Pontificat ens ha semblat tenir una grandesa material i històrica més alta que en altres? ¿I qui pot dubtar que un d'aquests és el moment actual?

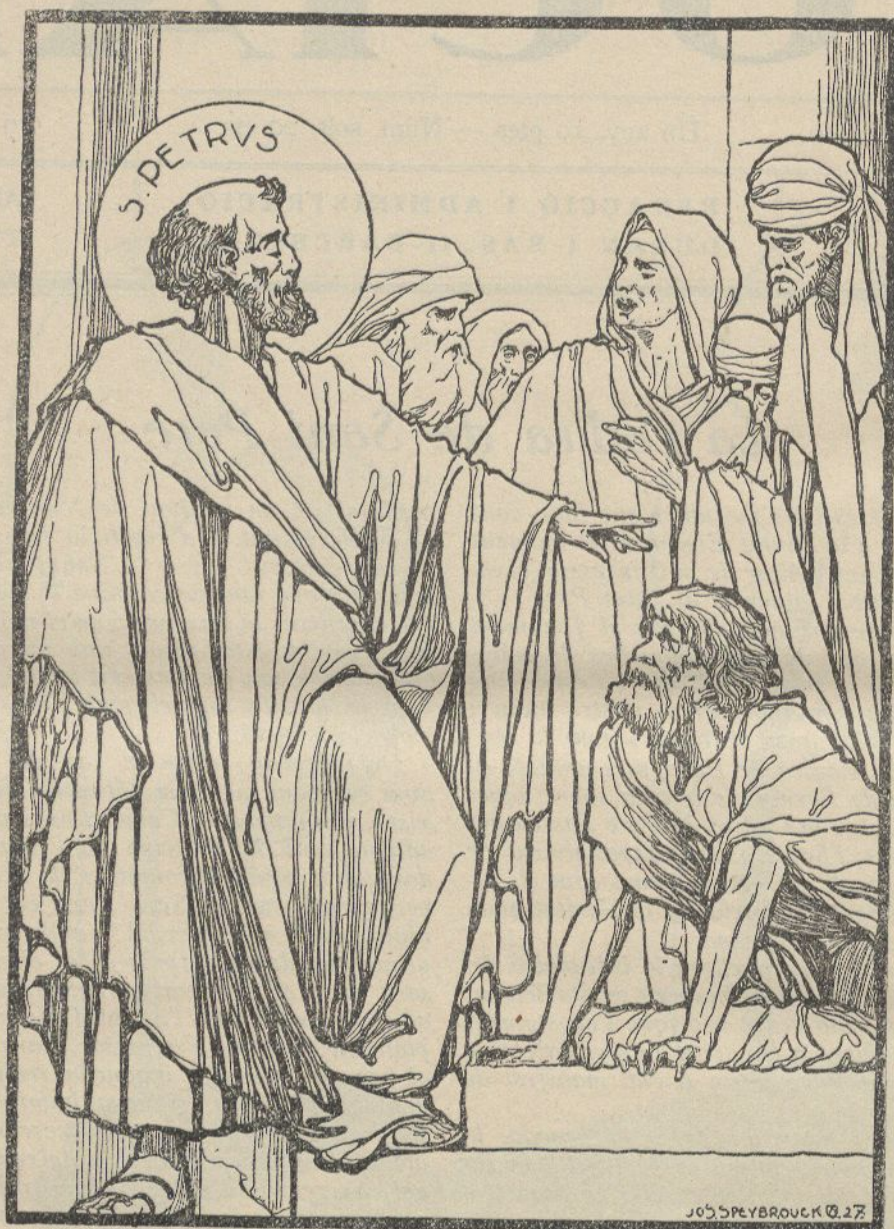
La figura de Pius XI cada dia se'ns ofereix més gegantina, més colossal. Ha recaptat per al Pontificat tota aquella grandesa que li correspon en tots els aspectes. Ha reprès les relacions amb el món sencer, establint un conjunt de pactes con-

cordatoris i un conjunt de Nunciatures com mai no havia tingut. Ha resolt la famosa qüestió romana recaptant per a la Santa Seu la sobirania temporal que tant necessitava el Papa precisament per engrandir la seva acció en el món. I fins aquest problema ha estat resolt amb un gest tan ample, tan generós, tan ple d'esperit cristià, que quant més hom hi medita més elegant i més convenient en troba la solució.

Darrerament, quan el cap del Govern italià, avui quelcom més que Ministre dins la Itàlia feixista, féu davant la Cambra unes declaracions poc adients amb la doctrina de l'Església, havent-hi damunt la taula diplomàtica els acords del Laterà per a ratificar, el Sant Pare va parlar amb un vigor, amb una energia i amb una claredat tan grans que deixà sorprès a tot el món. ¿Què passarà ara? es demanaven aquells qui miren totes aquestes coses amb l'esguard fix en el maneig diplomàtic, i prou. Va passar, doncs, que el Duce, al cap de tres dies d'aquella rectificació contundent i categòrica, signava humilment els acords Lateranenses i canviava els corresponents instruments de ratificació dels mateixos amb el Cardinal Secretari d'Estat, sense més declaracions, sense rectificacions, sense protestes de cap mena. ¿Coneixeu, oh catòlics, cap victòria més alta en la diplomàcia dels temps moderns? ¿Coneixeu un altre moment de major grandesa del Pontificat des de l'any setanta ençà?

Per als catòlics el Pontificat ha estat sempre gran, sempre respectat, sempre venerat. Però en aquest moment ho és pels no catòlics també, pels que tenen la dissort de restar allunyats de la cleda espiritual del successor de Sant Pere. Mai els nostres ulls no havien vist una figura més lluminosa en la Seu de Sant Pere i mai no havien vist obrar a la mateixa amb major diafanitat i amb més gran virior en els negocis humans.

Per això avui, Diada de Sant Pere i Sant Pau, columnes de la fe, primer any des de 1870 en què el Papa celebra la Festa dels Prínceps dels Apòstols amb sobirania i llibertat, necessita el nostre ànim agenollar-se davant la Cadira del Pescador de Galilea i repetir: Dominus conservet eum...

L'APOSTOL SANT PERE

Un captaire que es trobava a la porta del temple diu a l'apòstol Pere:

— Dóna'm una almoïna.

— Jo no tinc ni or ni argent — diu Pere, — però et dono ço que tinc. En nom de Jesucrist de Natzaret alça't i camina.

I el pobre sobtadament fou guarit.

Memòries d'un cabaler

III

EL MOSSO NOU DE CAN FELIU

Quan es van casar l'Anton i la Marieta i van passar a viure a la caseta blanca que fou la primera fillola de la casa pairal, a la taula dels quatre mossos va quedar un lloc buit. I ben mirat a la feina també, perquè l'Anton va passar a exercir funcions familiars i directores més plenes de responsabilitat. Calia un mosso nou i es donaren les veus que feien al cas. Gairebé cada dia el pare rebia la visita d'algun pretendent; l'elecció, però, no era fàcil.

Aquell de la clenxa partida a la banda esquerra i els cabells rincolats i estufats de la banda dreta, tenia fama de sarauista i potser la nit d'algun dissabte s'hauria esmunyit d'amagat cap el poble. No feia per casa.

Aquell altre sabia molt de lletra, massa!, i havia servit a no sé on de Barcelona. Gent transplantada de ciutat al camp, deia el meu pare, no arrelen.

Un tercer no tenia mala pinta; fins semblava per molts costats recomanable; però, si era tan petit! Cert que ell no hi tenia cap culpa, però no, no podia ésser; els altres se'n burlarien. La càustica Quima ja parlava de fer-li fer una trona perquè arribés a la taula. Era una llàstima, però no era possible pendre'l.

El quart era un jove fort i revingut, ni alt ni baix, un poc curt i travat de paraules, vingut de la pagesia tarragonina, d'un poble pobre molt ben reputat entre els altres pobles de la comarca, i, segons carta del seu rector que el presentava, fill de casa cristiana. Una qualitat va predisposar el pare a favor seu: era aiguader. Un detall de vestit va donar el cop de gràcia: calçava espadenyes de vetes negres en aquell temps que els joves es presentaven tots *currutacos* amb espadenyes de lona blanca, quan anaven mudats. I aquest fou el mosso nou des d'aquell dia a no sé quants de setembre d'un any que no fa al cas.

Ara direm com la sort d'ésser preferit la va deure a la Quima, d'una manera tota estranya. El Jaume, aquest era el nom del mosso nou, havia sortit del seu poble al vespre del dia abans en un carro que anava a Barcelona per la carretera d'Ordal. A les cinc del matí deixava el carro i empenia a peu la drecera que portava al poble i serien les set quan entrava a ca l'adroguer de la plaça a preguntar pel camí de can Feliu en el moment precís en què també hi entrava la Quima a comprar. El Jaume tenia els seus fums i, per a fer el camí i mudar de terra, s'havia provist d'unes bones botes de pell girada. Quan la Quima va sentir que el Jaume parlava d'anar a can Feliu a llogar-se per mosso no es va saber estar de dir-li que si l'amo el veia amb sabates no el pendria pas, perquè els mossos els volia ben pagesos de soca i d'arrel. Fou llavors que es va comprar unes espadenyes de vetes a l'espadenyeria de cal Quic i, arribat que fou a l'alzina del bosquet de prop de can Feliu, es va canviar el calçat, va deixar les botes ben amagades dintre d'una mata i es va presentar així amb les espadenyes de vetes que van trencar el cor del pare. D'aiguader potser sí que n'havia sigut quan a la seva terra li daven el vi escaldat, però a can Feliu, amb el bon vi, se li va anar despertant l'afició i no des-

deia per ningú. El que fos una mica maula no era obstacle a què fos un bon minyó i fins i tot una mica tou de geni i no pas molt llarg d'intelligència; mes, pel que tocava a la feina, era complidor i a estones fins s'hi engrescava si estava de bones i no el feien pensar gaire.

Aviat infants i grans, mossos i minyones li van pendre la mida. Ja sabien a qui carregar els neuers. Per Tots Sants ell va covar les castanyes fins que va tenir les anques rostides, i pels Sants Innocents li van fer dur el dinar al carreter que llaurava dalt del serral i, en arribar al lloc, es va trobar que el carreter no hi era i que dintre el cabàs no hi portava sinó testos. I encara al vespre del mateix dia va gastar tota una capsa de *mistos* per a encendre un llum de ganxo en el qual havien substituït el ble per un tronxo de bleda fumat. La gran bromada l'hi van fer un dissabte del mes de gener. En havent sopat, tan bon punt els mossos es posaven a la vora del foc, ja teníem el Jaume roncant a una reconada de l'escó. Doncs un dia se li va ocórrer al Pauet, mentre l'infeliç dormia, ficar-li els peus dintre la caldera, ajuntar-li les mans, posar-li la torradora del pa entre les mans a tall de trident i els molls a la falda, coronar-lo amb una paperina de paper d'estrassa i, apagant els llums, se n'anaren tots a dormir deixant-lo sol amb la seva becaïna. I valga'n Déu quin terrabastall quan es va despertar! Travat de cames, ell i la torradora i els molls degueren anar per terra i el calderó degué rodolar i encara fer-lo ensopegar per segona vegada. Ben bé ell mai no ha sabut encara què va passar ni ha pogut endevinar la broma.

Dels altres tres cada u tenia la seva habilitat. El Joanet, carreter, era una espurna i havia arribat a domar la *Lleona*, que era un matxo jove endiastrat com un dimoni i més murri que cap lladre, que havia ficat la por al cos de tots els carreters que l'havien de menar. El Francesc era un home bo i dolç i amable, però amb les cartes als dits, quan feia la manilla (de vegades el pare i l'oncle hi formaven també), endevinava una a una les cartes dels companys i llurs futures jugades. El Pauet, que era el més groller de tots, tenia també el seu mèrit i era que quan es posava a bufar el foc per a encendre'l, treia tal bufera que aixecava tota la cendra enlaire, esgarriava les brases i els sarments i desfeia el castell d'estelles o de soques de cep. El pobre Jaume era l'únic que no podia presumir de cap habilitat. I més de quatre havien dit: "Aquest noi serà un beneït infeliç si no s'espavila."

L'home, emperò, proposa i Déu disposa. Quan el sistema de mossos a casa meua va ésser substituït pel de famílies estatjades al voltant de la casa gran, cada un d'aquells va anar a les seves. El Pauet se'n va anar a Amèrica i mai més no se n'ha sabut res. El Joanet ha estat carreter d'ofici i ha arribat a tenir dos matxos i un carro de capital. El Francesc va posar una taverna pels volts de Barcelona que li va anar malament i en el disgust hi va perdre la salut i la vida. El més lluit esdevenidor el reservava la Providència per al Jaume. Diuen que quan va sortir de can Feliu ell va assegurar que no treballaria mai més amb eines de pagès. Jo ja sé com va entrar de poli-

cia secreta i va servir l'ofici d'una manera admirable, sobretot a les primeries, perquè de tot feia cara menys de policia i així esdevenia més *secreta* que cap altra. Rondant fires i festes majors se'l trobava sovint i amb aquest bell ofici la pell se li va tornar fina i lluent i tot plegat va agafar aires de senyor. I aquesta feina que, sigui dit de passada, no feia pas per a ell, va durar fins que, per ses freqüents entrades i sortides d'una taverna de prop de Montjuïc, va fer coneixença amb la dona del taverner, i quan aquesta va enviduar i va heretar els seus quinze mil duros del marit, la coneixença es va convertir en el més

feliç dels matrimonis, habitant una polida caseta de la part antiga d'Horta, sense cap angúnia i lluny de les remors ciutadanes, seguint aquell caminet que només saben els pocs savis que en el món s'han vist, segons expressió de Fra Lleó. Fills no en tenen, què hi faran, si Déu així ho ha disposat! I ells es passen boteruts tots dos de la bona vida que porten, amb el clatell ben lluent i un bon sotabarba, somrient sempre de satisfacció. Que li diguin beneit!

Es còpia,
JORDI ARNAU

Del món del treball

Un aniversari

La Hispano-Suïssa ha commemorat ostentósament amb actes de diverses classes, el 25 aniversari de la seva constitució.

Es de remarcar que als obsequis patronals han correspost els obrers esplèndidament amb un formós grup escultòric d'En Llimoia i un luxós àlbum signat pel personal de la fàbrica, que foren lliurats als seus fundadors.

El Govern concedí a l'obrer més antic N'Antoni Almirall, la Medalla del Treball, que li fou solemnement lliurada per En Damià Mateu.

Tots els actes revestiren senzillesa, cordialitat i un esperit verament generós. Enhorabona.

El P. Azpiasu i els S. C. A.

Sobre la candent i delicada qüestió del paritarisme agrari acaba de dir aquest reputat sociòleg que ja és hora de posar fi al període de crítiques i d'encarar-nos amb el fet consumat dels Comitès paritaris agrícoles. Cal treure del nou organisme tot el profit que es pugui, bo i lliurant-lo de tots els perills i mals que comporta.

Els Sindicats Catòlics Agraris han de rebutjar com una mala temptació l'actitud inhibidora. S'imposa la intervenció decidida, ben aciençada.

Si els nostres Sindicats volen, l'obra dels Comitès paritaris agrícoles serà una obra creadora, fecunda en béns de tot llinatge; però, si s'inhibeixen, resultarà una plaga devastadora.

Estem en una hora decisiva per a l'esdevenidor de les nostres classes pageses.

Una experiència cara

Acaba de fer-se a Austràlia, país pot dir-se verge, on el partit laborista ha governat sense oposició pertorbadora prop de quinze anys, a gust seu completament, i aplicant a l'economia de l'Estat les teories més flamants i seductores. El Déu-estat en cap part del món no ha tingut més fervents adoradors que allí, en aquesta etapa política.

Resultats: atrofiament de la iniciativa privada en l'esfera del treball, rebaixa creixent de la producció, multiplicació de les despeses públiques, minva simultània dels ingressos, vagues perpètuas, aldarulls continuats, malestar, angúnies, ruïnes de les fortu-

nes privades, desastres en el patrimoni nacional, impostos anihiladors, deute públic esverador, la vida feta impossible. Adhuc la flota marítima ha tingut de vendre's el govern australià laborista, del qual han estat amos absoluts els Sindicats obrers.

L'Estat-Déu, l'Estat-comerçant, l'Estat-industrial, ha fracassat del tot.

Ara el país busca la seva salvació en el Partit Nacionalista, que és l'antitesi del Partit laborista en aquestes matèries, i li ha donat el triomf en les eleccions. L'experiència del laborisme polític ha resultat caríssima.

Notícies curtes

Diuen de Grècia que per diferències sobre condicions del treball es declararen tumultuosament en vaga els treballadors del port del Pireu. La policia restablí l'ordre matant-ne i ferint-ne alguns.

—A la Conferència del Treball de Ginebra, el delegat patronal anglès ha dit que els patrons del seu país no estan d'acord amb el Govern treballista sobre la ratificació del Conveni de les vuit hores, i el delegat de Colòmbia ha atacat durament el bolxevisme i ha dit, censurant-ho, que diversos organismes de la Societat de Nacions no dissimulen llur simpatia a Rússia.

—A Buenos Aires la vaga de mestres de cases ha produït sagnants topades dels vaguistes amb la policia. Com a protesta contra l'acció de la policia, la Federació obrera ordenà una vaga general de 24 hores.

—La vaga dels mestres de les Escoles Normals franceses ha durat poc, gràcies a la intervenció del Ministre d'Instrucció Pública. Com a indicatiu, és veritablement gran aquesta vaga.

—A l'oferta dels obrers de Sydney (Austràlia) de rependre el treball sota les mateixes condicions que abans, han respost els patrons que els salaris han d'ésser proporcionats al cost de la producció.

—A Vigo es tracta d'erigir un monument a l'"emigrant desconegut", al qual efecte s'han reunit totes les forces vives de la població.

—Abans d'un parell d'anys, ha d'ésser construït el Palau del Treball, de Barcelona, que concentrarà totes les activitats de la producció de la gran metròpoli en un grandios i típic edifici de reminiscències gremials.

Propietat i robatori

III

LA MORAL DE L'ESMERÇ

La controvèrsia sobre la moral de guany és tal volta infinita: la discussió sobre el premi respectiu del capital i del treball, els economistes més prudents afirmen que no té solució. Una justícia objectiva absolutament segura sembla introyable humanament. Mai no existirà una forma, un sistema de retribució que no pugui semblar immoral a l'esguard d'un o altre. La part de cadascú a la riquesa universal, el quocient individual just de la propietat col·lectiva, en funció: *primer*, del dividend social repartible, a cada moment variador; *segon*, en funció del mèrit i esforç de cadascú; i *tercer*, en funció de les necessitats de cadascú a cada moment donat, és senzillament absurd pensar que mai pugui realitzar-se. Tot el que sigui guanyar, cobrar, rebre, adquirir conté un perill d'injustícia, donades la limitació del coneixement humà i la infinita mudança i contingència de les coses.

En canvi si ens fixem en la moral de l'esmerç, la qüestió pren altre aspecte: Quan esmerça l'home és sempre més lliure que quan guanya. La necessitat, el temor, la previsió, tendeixen a ésser factors atenuants, en la moral del guany. En canvi, en la llibertat de l'esmerç l'home no té més constricció que la seva capacitat econòmica. Pot fer, dins ella, el que li doni la gana. Al que em digui que l'home guanya els diners com pot, li contestaré que els gasta com vol. I que si es vol escapar del control moral en quant a l'adquisició, hi cau de ple a dins, en el consum. I per tant, que si l'adquisició de la propietat és matèria discutible, en canvi el consum de la propietat, és matèria ja discutida, adquirida i definitiva. Tancant els ulls i acceptant per un moment que tota adquisició de la propietat fos lícita, espero els propietaris a l'hora del consum.

Va dir Jesucrist als fariseus segons l'Evangeli de Sant Marc (VII-15): "*Res exterior a l'home i que entra en ell pot contaminar-lo; sinó les coses que surten de l'home, aquelles són les que contaminen l'home*". I més avall (VII -20-23): "*I deia Jesús que maculen l'home les coses que d'ell surten. Perquè de dins del cor de l'home ixen els mals pensaments, adulteris, fornicacions, homicidis, furtis, avarícia, iniquitats, fraus, impureses, mala intenció, blasfèmia, supèrbia, estultícia.*"

Totes aquestes maldats provenen de dins l'home."

Inspirats en aquesta doctrina podríem dir: Prenguin cura els propietaris amb la propietat que surt d'ells, no sigui que treguin amb els seus cabals, la seva malícia enfora. No ens cansarem mai d'afirmar-ho: la propietat, el capital, els diners, com tota facultat humana, són per al Bé. Doncs, propietats sustretes al Bé, són propietats robades al Bé, robades a Déu i als altres homes. Aquí és el veritable robatori.

Però vet aquí. Davant d'aquest robatori veritable, els socialistes, els sindicalistes, tots els partidaris de la revolució social, callen. Per què callen?

De fet, la propietat es fa servir per la compra del mal, i és clar, el mal creix i es multiplica com a negoci productiu. Però en això, senyors, la consciència de la gent es unànime. No hi ha controvèrsia en apreciar la malícia dels crims i dels vicis. La propietat

que es canvia en plaers il·lícits és robada: per què no l'ataquen els revolucionaris per aquest costat?

Els revolucionaris, els enemics de la propietat no l'ataquen pel costat de la podridura. No l'ataquen pel costat del consum, perquè ells hi són pel consum; no l'ataquen pel costat del mal ús, perquè ells hi són pel mal ús.

Perquè el bon ús, és el treball i el sacrifici. Treball i sacrifici no són objectius revolucionaris, són tòpics conservadors, són substància cristiana.

Si comencem per la moral de l'adquisició, mai no ens posarem d'acord. Comencem per la moral del consum, i, no ho dubteu, per aquest camí sí que podrem arribar, en corollari, a la moral adquisitiva. Fem el consumidor recte, i haurem fet el recte adquiridor. Fem l'home d'escrúpols en el gastar, i haurem fet l'home d'escrúpols en el guanyar.

Fem l'home que tingui la voluntat constant i perpètua d'atendre als altres, d'inclinar-se als altres, de donar als altres el que sigui seu, i haurem fet l'home just. Les seves adquisicions seran les justes, les seves formes d'adquirir seran justes — podem dir-ho *a priori* — perquè seran inspirades en aquella *voluntat constant i perpètua de donar a cadascú el que sigui seu*, que és la definició mateixa de la justícia subjecciva.

ELS LLADRONICIS SOCIALS

Assentada la doctrina del que és robatori social, hem d'entrar al capítol amargant de denunciar-ne alguns, dels més prominents en aquesta època nostra.

L'esmerç dels capitals, dels guanys, dels beneficis està avui, en una part considerable, al món sencer, enfocat envers fins anti-socials. La propietat serveix de fet, almenys una gran part d'ella, per anar contra la societat.

No em refereixo a les despeses de guerra, als armaments dels Estats, que consumeixen una part enorme de la riquesa. Altrament, això ja és un càstig, i és una conseqüència directa de l'esperit de guerra que hi ha en les ànimes, perquè si bé en punt a conflictes internacionals hi ha qüestions insolubles, aquestes són inflades i enverinades per les passions culpables, dels homes.

Em refereixo jo aquí a la guerra moral no contra aquesta o aquella nació, sinó contra la societat, contra les institucions eternes de la humanitat. L'ordre social té dos enemics que li fan mal: els adversaris i els traïdors. Els adversaris, són els que de dret el neguen i el combaten: són els revolucionaris de totes menes. Els traïdors, són els falsos amics, els qui es diuen conservadors de l'ordre, i són els qui obren les bretxes, els qui comprometen, els qui donen pas fàcil als assaltants. Els qui amb les seves injustícies i corrupcions donen menjar als revolucionaris, i fan difícil la tasca dels defensors. Traïdors d'aquesta mena, són els qui usen de la propietat privada contra els interessos de la societat, els qui cometen el gran Robatori.

a) La plutocràcia cinematogràfica (I)

Actualment la indústria de més lucre al món, la que reporta més beneficis, una de les que absorbeixen més fabulosos capitals, que representa una potència financiera que aviat superarà a la de tot altre negoci, i que, creada fa pocs anys assoleix ja avui un volum de gir tan enorme que solament una altra xifra li és superior en el comerç del món: és la indústria cinematogràfica.

I massa sabeu tots, els qui esteu aquí presents, que el cinematògraf és avui la potència destructora d'esperits més formidable que es coneix.

Serveix el cinematògraf per propagar arreu del món dos sentiments inhumans de difícil resistència: la violència i la voluptat. Serveix per a immersir a la gent en una atmosfera espesseïda d'efluvis de tots els crims, i de tots els vicis. I d'una manera ben directa ataca de front el centre de l'ordre social, en quant suggereix en proporcions fantàstiques, d'una part el robatori, la dissipació i el joc, ço que inspira sentiments liquidadors de la propietat, i d'altra part la infidelitat i l'adulteri, profanant a l'engròs la santedat del matrimoni i de la família.

Doncs bé, a aquesta empresa de corrompre gent per medi de la pel·lícula, per donar-vos una idea del moviment de capitals que s'hi apliquen vaig a llegir-vos algunes xifres, tretes totes per mí, de números recents de periòdics professionals del cinema.

Indústria del film als Estats Units, comparada amb altres fonts d'ingressos (2):

Ingressos anuals dels ferrocarrils, 5.600.000.000 francs.

Ingressos anuals de la C.^a d'illuminació elèctrica, 3.150.000.000 francs.

Ingressos anuals del **cinematògraf**, set mil cinc cents milions de francs.

Valor de l'exportació de pel·lícules nordamericanes en 1919, 120.000.000 francs (3).

El concert amb la Hisenda, dels quatre més importants cines de New York, puja a 6.905.000 dòlars (4).

L'última estadística publicada per *Motion Pictures Advertiser* de New York, declara que el nombre d'espectadors que assisteixen diàriament al cinema és de 5.000.000 (5).

Una sola firma de pel·lícules (el nom de la qual no copio per a no fer-li el reclam) assegura que té 95 films als seus magatzems que es donaran al negoci des de setembre i que tenen un valor de 6.500.000 dòlars. Segons les darreres referències, els ingressos d'aquesta mateixa companyia en l'últim exercici pugen a 27.000.000 dòlars. El benefici líquid és de 3.132.085 dòlars (6).

El cinematògraf a l'Anglaterra: En els dotze últims mesos s'hi han constituït unes 558 societats per al negoci cinematogràfic en general: fabricació, edició, lloguer i espectacle. El capital reunit diu que puja a 120 milions i mig de lliures esterlines. Només les constituïdes en 1919 són 233 amb un capital de prop de 40.000.000 de lliures esterlines. El nombre de cinemes establerts a Anglaterra és de 5.000 i l'import del que el públic gasta en cine anualment puja a 33 milions de lliures esterlines, equivalent a 825.000.000 de pessetes (7).

El cinematògraf a Espanya: El capital esmerçat entre editorials i cases de comerç pot evaluar-se en 25 a 30.000.000 de pessetes (8).

L'escandalosa embriaguesa financiera que aquestes xifres revelen, moguda per explotar d'una manera tan cínica les males passions humanes, ¿no us parla a l'ànima dant-vos la sensació d'un afrontós robatori?

Mireu al voltant vostre, les necessitats morals que clamen ajuda, necessitats, que mica més mica menys, són arreu del món, i feu vosaltres mateixos el comentari.

Tal volta pensareu que el meu judici sobre el cinematògraf és exagerat, apassionat, tendencios, i que és una apreciació personal meua el qualificar tan du-

rament aquest abús del capital que s'esmerça en l'exploació de perversitats. Deixo la paraula a un testimoni de valor insuperable, el mateix inventor del cinematògraf, Louis Lumière, a qui s'ha fet l'homenatge de commemorar el 25 aniversari del descobriment. I trec d'una revista cinematogràfica el text d'unes declaracions que revelen l'amargantor de l'home qui, com Nobel amb la dinamita, veu que allò mateix que li dóna glòria ha devingut instrument i símbol de destrucció.

"Sens dubte — ha dit — en el cinematògraf hi ha molt a fer, i molt a esperar. És cert que hi ha bastantes coses bones, però és de sentir, és de lamentar que el cinematògraf serveixi amb massa freqüència per a representar escenes ridícules o repulsives, on l'apache, el revòlver i el ganivet juguen paper preponderant. Així més que d'utilitat, el cinematògraf sembla inventat per al mal (fixeu-vos, senyors: són les mateixes paraules de l'inventor). De ço que és útil, se'n veu poc, i aquest poc, d'escassa virtut i ponderació: la seua influència és insignificant en quant a la moral pura i a la precisió de la veritable ensenyança de la ciència" (9).

Aportaré aquí finalment el resum d'un estudi que em vaig entretenir a fer de tots els arguments de pel·lícules que es detallaven entres números de revistes professionals, una d'espanyola, una de francesa i una d'americana. De 74 arguments que vaig analitzar, solament 9 eren, o semblaven a judicar per la descripció, innocents, indiferents, o bé dubtosos, 65 resultaven vituperables o en sa totalitat o per contenir escenes dignes de censura; de 74, 65 pel·lícules amb escenes de sang, de cràpula, robatoris, infidelitats i adulteris; unes de dramàtiques, altres de burlesques, però totes culpables, fins aquestes, perquè la paròdia grotesca d'un crim o d'una perversitat no és pas menys escandalosa que la seva representació tràgica (10).

Després d'exhibides aquestes dades, no esgarrija, senyors, considerar, que el comerç de pel·lícules és el segon del món sencer (segons trobo en altra revista professional) i que ve en importància després del blat!

Vet aquí com està el món avui. Blat i pel·lícules, encapçalen les estadístiques del moviment econòmic. Pa i cinematògraf. Ja alguns moralistes ho han vist. És el *panem et circenses* del poble romà. Pa i plaer; el *pan y toros* de la flamenqueria universal.

Un tret remarcable acabarà aquest capítol, i és per fer sobresortir la profunda diferència entre la crítica social que fan els revolucionaris i la que fan els cristians. ¿sabeu quina és l'actitud dels socialistes francesos?

Interrogats pel periòdic professional *Le Film* (11) els diputats Pierre Renaudel, Gustave Delory, Jean Longuet (nét de Carles Marx i cap dels bolxevistes de França), François Fournier i J. L. Breton, van pronunciar-se per l'abolició de la censura, per la llibertat completa del cinematògraf — és a dir, per a treure la mica d'obstacle que posava encara la censura (ombra o símbol d'intervenció del poder públic) al lliure expandiment de la corrupció explotada pels capitalistes i financiers.

Però, en fi, al capdavant, hi ha un marge de discussió quan es parla de la moral del cinematògraf. Queda un tant per cent, per petit que sigui, que s'escapa de la damnació; queda — jo ho dubto, però de moment ho accepto — una possibilitat teòrica de redempció. Però és que hi ha altres esmerços de riquesa, la malignitat dels quals ja no admet rèplica ni controvèr-

sia. Els abusos de propietat que s'hi cometen, ja no tenen ni ombra d'excusa o pretext artístic ni científic. Em refereixo al joc i a la disbauxa.

R. RUCABADO

(1) Aquesta conferència va ésser escrita en 1920 i la documentació i estadístiques són d'aquella època. Des de llavors, les xifres i els estralls morals del cinema no han fet sinó augmentar en fantàstica proporció.

(2) D'un article amb el títol *Le cinema et les financiers américains* a *Le Cinema* de París, 4 juny 1920.

(3) Del mateix número, en altre lloc.

(4) Revista *Arte y Cinematografía*, de Barcelona, número dedicat a Louis Lumière, juliol 1920.

(5) Ibid.

(6) Ibid.

(7) Ibid.

(8) Ibid. (Nota actual. — Una empresa barcelonina de recent creació (1928) ha reunit un capital de 75.000.000 de pessetes).

(9) *Arte y Cinematografía*, Barcelona. Número extraordinari dedicat a Louis Lumière, juliol 1920.

(10) *Revista Social*. Article *El Cinematógrafo anti-social*, aparegut al número de febrer de 1921.

(11) Juny-juliol 1919.

Una setmana de Previsió

L'Assemblea de Caixes Col·laboradores

L'Institut Nacional de Previsió ha arribat a tenir en el territori de la Península una xarxa completa de Caixes Col·laboradores, en nombre de vint. Amb el bon sentit característic d'aquesta institució, que en aquest punt es pot citar com model dins l'Administració de l'Estat, l'Institut ha creat Caixes allí on no n'hi havia; però ha aprofitat l'existència d'aquestes institucions d'estalvi on ja existien amb vida més o menys esplèndida, per exemple, dins Catalunya, on, en trobar-se amb la bella realitat de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi, li va confiar les seves operacions i el resultat ha estat prou fructuós perquè l'Institut no en resti veritablement complagut.

Aquestes vint Caixes, amb l'Institut mateix, necessiten caminar d'acord i formar un esperit comú en tot el que es refereix a la tasca de Previsió organitzada per l'Estat. I per aquesta raó, cada any en aquesta època, es reuneixen en Assemblea de Caixes Col·laboradores, ço que dóna una major unitat a la seva obra i fins compenetra millor uns amb altres col·laboradors per a marxar pels camins amb el mateix sentit.

Aquest any, amb motiu de l'Exposició, ha estat Barcelona la ciutat escollida per aquesta Assemblea. I des del dia 19 fins al 23 de juny, els representants de les Caixes han deliberat i han arribat a conclusions ben importants.

En dues matèries, sobretot: en allò que afecta al segur de maternitat i en allò que diu relació amb la preparació del segur contra l'atur forçós.

El segur de maternitat ha estat establert fa pocs mesos en forma de segur tècnic. I s'ha deixat passar un temps prudencial entre la llei i el reglament de la institució, precisament perquè aquest pogués contenir tot allò que resultés més necessari a la realitat com a fruit de l'experiència. Ha estat ara, doncs, en aquesta Assemblea, on han estat escatits els defectes i els avantatges d'aquest segur en la forma en què es troba establert i han estat precisades les bases de la seva reglamentació.

A més a més, el segur contra l'atur forçós, que tanta importància pot tenir en molts llocs d'Espanya, però que tan difícil resulta en el seu establiment, ha començat per ésser portat a l'Assemblea i així ha començat d'adquirir un que en podríem dir estat consistorial. A part certs treballs de ponència que ja existien, podem dir que l'Assemblea ha establert ja les bases fonamentals de l'organització del segur contra l'atur forçós, ço que ha de fer exultar de joia tots aquells esperits socials que creien un xic enervada la tasca evolutiva de l'Institut en aquest camí.

L'homenatge Maluquer

El senyor Josep Maluquer Salvador és el veritable patriarca de la previsió a Espanya. Ell fou l'home qui fa trenta anys va concebre la idea de l'organització en les seves línies fonamentals, i ell ha estat l'apòstol qui constantment ha fet de la seva vida un holocaust continuat i permanent en aquest altar de la pensió pels vells i pels qui senten les necessitats dins la vida social d'avui.

Aquest patrici, fill i nét d'altres patricis eminents, que podent arrecerar-se en el seu Casal Pairal de Sant Joan Despí, poden curar la seva hisenda, i podent fruit d'una vida plàcida i agradosa, ha preferit llançar-se en braços del treball per facilitar un bocí de pa a les boques dels preterits en la vida, ha estat el dia 19 de juny objecte d'un homenatge d'amor i de devoció per part dels seus col·laboradors, deixebles d'ell en aquesta tasca admirable de l'organització de la previsió dins Espanya.

Perquè l'homenatge tingués major relleu, fou celebrat en la casa Maluquer de Sant Joan Despí. Aquella casa ampla, magnífica, tipus perfecte de la casa senyorial catalana de camp, voltada de jardins i hortes, fou envaïda per un públic intel·lectual de fons social, que volgué retre homenatge al mestre. Discursos del general Marva, per escrit, del Dr. Adolf Posada, i un de pulquerrim del senyor Lòpez Núñez, més una bella prosa emotiva de l'homenatjat, constituïren tota la festa. Però les dotzenes de cors allí arrecerats, que coneixen bé la tasca gran i vivificadora del senyor Maluquer, pronunciaven el millor discurs de gratitud en nom de tants i tants d'éssers humils com a Espanya toquen els beneficis d'aquella.

Ens hi adherim ben coralment.

La placa de marbre, admirablement cisellada, que a l'ampla galeria de la Casa recorda que allí fa trenta anys nasqué i es féu carn la idea de l'organització de la Previsió, serà sempre el millor homenatge dedicat per aquesta generació i les futures a la labor de l'home apòstol.

La festa dels Vells i l'homenatge Moragues

La Caixa de Pensions ha celebrat les bodes d'argent de la seva vida. Amb aquest motiu ha estat dedicat un homenatge, ben merescut, certament, al que és director i ànima d'aquella benemèrita institució senyor Francesc Moragues Barret, lligat amb nosaltres per tants títols d'afecte.

I l'Institut Nacional de Previsió va voler que per a solemnitzar les bodes d'argent i a la vegada tributar l'homenatge al senyor Moragues es celebrés el Primer Homenatge a la Vellesa de Barcelona i a la

vegada el primer de caràcter nacional, puix en el mateix prengueren part totes les Caixes Col·laboradores de l'Institut i foren pensionats pobres vells originaris dels territoris respectius d'aquelles Caixes.

L'acte tingué lloc en mig de la Plaça Major del Poble Espanyol, a l'Exposició, amb assistència de nombrosos públic i autoritats socials, constituint una festa plena de sentit social. No cal dir com l'homenatge a En Moragues resultà fortament emotiu per a tots els amics del mestre. Ens hi adherim amb tot el cor.

L'Institut de Serveis Socials

Amb el doble motiu de l'Exposició de Barcelona i de celebrar el XXV aniversari de la seva fundació, la Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvis ha bastit en la muntanya de Montjuich un veritable Palau que ha anomenat Institut de Serveis Socials de la Caixa de Pensions.

Edificat damunt un turó ben escaient, de línies sòbries i elegants, el nou edifici constitueix un encert més de la Caixa de Pensions. Constituit, a més a més, amb caràcter permanent, ja que un cop finida l'Exposició serà edifici que restarà obert a un carrer, i en terreny comprat per la pròpia Caixa, el nou Institut serà lloc d'una Sucursal (que ja funciona) de la Caixa i local a propòsit per a conferències, pro-

jeccions, escola de serveis socials, festes de previsió i de caràcter social, etc.

L'exposició de tots els serveis de la Caixa que actualment conté és bellíssima i digna d'ésser visitada detingudament. Constitueix una veritable escola i un museu utilíssim, a la vegada que molt bell, de tot el que la Caixa porta a cap, que no és poc. Tot allò que va ésser exposat a París l'any passat, i que tant cridà l'atenció de tot el món, és el que ara està exposat aquí, però encara augmentat amb gran quantitat de nous elements. Gràfics, reproduccions, maquetes, maniquins, etc. En una paraula, un dels Palaus més atraients de l'Exposició per la construcció del qual la Caixa mereix els més sincers aplaudiments.

Un pas més en el camí de la seva prosperitat i grandesa, que ho és a la vegada dels humils de la societat nostrada.

Mot de la fin

¿No és cert que ha resultat ben plena d'esdeveniments socials aquesta setmana que nosaltres hem anomenat Setmana de Previsió? I tingui's present que encara anirà seguida per altra reunió d'una Federació de Caixes d'Estalvi, durant la setmana actual.

La nota social, amb motiu de l'Exposició, comença, doncs, ben forta i admirablement donada.

GASTON GERARD

Modes d'estiu

Entre els desastres que porta la calor, un dels més remarcables es la despreocupació que presideix la indumentària de les noies. Amb l'excusa que no troben aire per respirar reduceixen la tela dels seus vestits a la mínima expressió i mostren per places i carrers, per teatres i despatxos els braços i els escots descoberts. Si alguna persona amant de la modèstia cristiana les adverteix, invariablement responen:

—Es que m'ofego.

I, naturalment, així que veuen anunciada una pel·lícula d'Esther Ralston o de John Gilbert es llencen dintre la sala d'atmosfera viciada i on es gaudeix d'una temperatura tropical.

Avui, quan me n'anava cap a casa a l'hora de dinar, sortien unes noies d'una botiga; probablement eren dependentes, i dic probablement perquè el vestit, el pentinat i el maquillatge d'una d'elles eren més propis d'una *vedette* de cinema que no pas d'una noia treballadora.

Mentre jo continuava el meu camí em feia les següents reflexions:

Quina idea tenia aquella noia amb el seu pseudo vestit veritablement provocador?

El pensament de les noies de divuit anys no és pas gaire difícil d'endevinar. Totes somien amb un marit més o menys principesc, però els prínceps d'aquest segle, fills dels reis de la banca o de la indústria, no es mostren pas gaire propicis en oferir el seu nom a les pastores i més si aquestes mostren unes predisposicions externes en assemblar-se a les heroïnes dels films, puix tots sabem que en el terreny de la pantalla les Manons es prodiguen d'una manera inversemblant.

Les perniciosos escenes cinematogràfiques s'han infiltrat de tal manera en els costums moderns, que les

inexpertes papallones en compte de fugir al primer símptoma de perill, s'entretenen jugant amb la flama que pot cremar les seves ales i àdhuc trobaríem algun cas en què són elles les que l'han encesa.

Moltes noies inconscients, moltes joveselles inexpertes un cop han llegit tres novel·les passionals i han vist un parell de pel·lícules realistes, es senten dominadores i amb una estratègia de *doublé* intenten conquerir milionaris o viure la seva vida i es lliuren al remoli dels esbargiments per a despertar-se moltes vegades en una atmosfera de vici.

El caçador de papallones, abans havia de proporcionar-se una oratòria buida i convincent; ara la cosa resulta més fàcil, puix l'automòbil de l'amic o el propi és un element suficient en moltes ocasions per a convertir la joventut d'una noia honrada en una vida de pessimisme i d'oprobri.

La moda amb les seves procacitats i la vanitat esulta, pot convertir un noi pacífic en un terrible don Joan.

La moda tolera tantes coses! L'afany d'un matrimoni lluit atorga tantes concessions!

Després vénen les tragèdies sordes, ofegades per l'aldarull d'esbargiments exòtics!

Cada dia, la joventut femenina s'allunya més de les pràctiques religioses. Ni les danses exòtiques, ni les expansions pseudoamoroses són compatibles amb l'austeritat de la doctrina de Crist. El confessor és l'enemic del foll desig d'esbargiments dubtosos, és la claror que assenyala el camí del deure en mig de les tenebres luxurioses. Però les joveselles acluquen els ulls i embriagues de plaer es deixen portar pel vèrtig de la moda que les mena cap a l'abisme, on s'esmicolen tantes ànimes víctimes de la seva pròpia estultícia, on el xampany de les copes es transforma en el fel de la tragèdia implacable.

JOAN BAGUENY

En el dia de la premsa

S'ha dit de la premsa que és el quart poder de l'Estat; i no hi ha dubte que fóra el primer si els altres poders amb mitjans de coacció ho consentissin. Es evident, però, que avui en dia és *de fet* el primer poder social del qual tots els altres poders s'han de valer per al seu més fecund exercici.

També s'ha dit que ço que no és a la premsa no és al món, volent significar que és la premsa la que dona en certa manera ambient de vida, en la societat moderna, a totes les coses.

S'ha dit, igualment, amb caire de popular sentència, veritable com la que més, que "tal és l'home com el periòdic que llegeix". "Digues-me què llegeixes i et diré qui ets", declaren alguns més concisament.

Aquestes i altres raons persuadeixen a bastament del poder quasi omnimode de la premsa i de l'absoluta necessitat de conrear-lo i de conrear-lo bé. Què en treurem de tenir molts periòdics si no estan ben fets, si ens cauen dels dits en agafar-los? Val més no fer-los perquè es despenen temps i diners sense profit i a més es fa el ridícul. En compte de guanyar-hi s'hi perd. En canvi, un diari ben fet, tard o d'hora s'imposa.

Alguns creuen que la premsa bona no es llegeix. S'equivoquen. De primer per curiositat, i després per necessitat, es va difonent. De les classes directores, que es veuen obligades a llegir-la, passa a les classes dirigides, que imiten a aquelles.

Quan no altra cosa, la premsa bona deixa sentir la seva influència en tots els esperits selectes, i un dia o altre pesa eficaçment en tot el cos social.

Tal com obra la llum difosa en el món físic, obra la premsa en el món social. El cas és fer-la ben feta.

Si els pessimismes que anem combatent haguessin preponderat, avui en dia no existiria cap dels grans diaris catòlics que arreu del món estan al servei de l'Església i constitueixen els més fermes puntals de l'ordre social, i els propulsors més decidits de tots els interessos legítims.

Tampoc, gràcies a Déu, no manquen grans diaris a Espanya; però no n'hi ha prou; ni a Espanya, ni en cap lloc.

Els catòlics hem badat molt i hem dormit molt en aquesta matèria. No sols, de primer antuvi, ens deixàrem pendre els primers llocs de l'estadi de la premsa, sinó l'estadi i tot. Cal reconquerir-lo.

Es treballa de valent en les obres catequístiques (les més fonamentals de totes); en empreses musicals (que en el fons són una mateixa cosa); en propagandes apologetiques (que vénen a ésser com una alta catequesi i la seva culminació més radiant, encara que tal volta no la més profitosa); en obres de caritat de tot llinatge (tan cares a Déu); en centres educacionals i instructius, en nombre extraordinari i en avançaments... etc., etc. Però, qui pot calcular la difusió i la perfecció que totes aquestes activitats de l'esperit catòlic haurien aconseguit en ales d'una premsa proporcionada a la immensa magnitud de la nostra acció religiosa-social, científica i pedagògica?

A alguns catòlics massa senzills o apocats, quan se'ls parla d'aquest problema de la premsa catòlica (que és el primer de tots ara en nostre camp), s'empetiteixen, s'espanten, pregunten com s'ho faran, si no són res, si no serveixen per res, ni res no tenen per a contribuir a resoldre'l.

Sapiguem, però, que tenen en les seves mans el principal mitjà per tal fi: l'oració.

Demés, no té cadascú el seu còrcol d'influència per a propagar la premsa bona i combatre la dolenta?

I qui, quan no disposa d'una monedeta de cinc cèntims per ajudar materialment la bona premsa, no té proporció i zel per a captar-la *per l'amor de Déu*?

I per aquelles persones a qui Déu Nostre Senyor ha donat vocació de periodistes i dots i gràcies per a practicar-la, direm d'una manera particular que tanta o més obligació que els altres catòlics de treballar per a la bona premsa tenen ells de confeccionar-la tan perfectament com puguin.

Ara bé; si no senten dins son pit el ferm propòsit de fer-la ben feta, que no s'hi posin, que la deixin. El seu compte en daran a Déu.

Les redaccions dels diaris catòlics han d'ésser com una fornall de l'esperit catòlic. Tot en elles ha de respondre al caràcter de catòliques que tenen i de propulsors de les sanes doctrines que professen.

No s'hi val a fer el periòdic com es practiquen els altres oficis. L'ofici de periodista catòlic té quelcom de sagrat, i sabut és que *sancta, sancte sunt tractanda*.

El dia en què el nostre públic vegi això noblement i generosament, considerarà com a pròpia la nostra premsa i viurà la seva vida.

J. J. C.

Un projecte important

Les aigües del Segura

Perquè es vegi l'acció dels nostres Sindicats Catòlics Agraris en pro dels obrers del camp, anem a donar compte d'un projecte verament colossal que ha portat l'optimisme i l'alegria a tots els regants de la vasta Conca del riu Segura, una de les més fecundes del món per tots conceptes.

Es el cas que la Federació dels Sindicats Catòlics Agraris de la diòcesi d'Oriola es farà propietària de les obres de l'antiga *Real Compañía de Riegos de Levante*, i de tot l'actiu de la *Sociedad Eléctrica filial de los Almádenes*, que ara són els amos de dita aigües.

El preu d'aquesta compra colossal importa l'enorme quantitat de 57.500.000 pessetes (*cinquanta set milions i mig de pessetes*). L'aigua la tindran els regants a la seva disposició directament, pagant-ne un petit cànon, l'estrictament necessari per a cobrir les despeses naturals d'administració, la qual estarà a càrrec d'un *Comitè* seleccionat de la dita Confederació.

L'Estat ajudarà financerament aquesta magna operació, de la qual ha estat l'iniciador i l'ànima el venerable Bisbe d'Oriola, al qui els regants de la Conca del Segura volen fer un gran homenatge.

Quina diferent manera de treballar pels obrers del camp la dels catòlics a la dels socialistes, veritat?

A. Z

Oficina romànica

CONSULTES

Cons. 22. — Què és la *polleguera*, que surt en l'expressió figurada popular *sortir de polleguera*? — J. C.

Resp. — A Mallorca, segons informa En Francesc de B. Moll, *polleguera* (provinent d'una paraula llatina suposada *POLLICARIA*) vol dir el clot on balla l'extrem inferior d'un muntant de porta o barrera, i correspon exactament al *quicio* castellà. A Mallorca és freqüent encara el sistema antic de fer jugar les portes, que comprenia un dau de pedra o ferro colgat a terra amb un clot o forat, on es ficava un piu sortit cap a baix o l'extrem aprimat del muntant de la porta.

1. Després *polleguera* ha passat a significar el joc de ferro per ajustar i obrir les portes, finestres, etc., format d'un piu giratori sobre un punt, encara que la *polleguera* és pròpiament el punt fix. Modernament han pres el camp a la *polleguera* les *frontisses*, peça feta de dues planxes de ferro amb anelles i un piu que les travessa.

Hi ha *frontisses de polleguera*, les que tenen un piu en una planxa i en l'altra, que va fixa al bastiment, el forat on entra el piu, de manera que la porta o finestra o finestró es pot posar o treure sense demuntar les frontisses.

Parlant de les campanes, *polleguera* vol dir el piu, eix o tenidor per on es sostenen i volten, i d'aquí *polleguera* metafòricament significa tota cosa que serveix de sosteniment o punt d'estrep a una altra (Dicc. Salvat).

2. *Pollegó*, que no s'usa a les Balears, i és viu a Catalunya, significa el corn, pua o punxa de les forques palleres, o d'altres estres. Suposa un diminutiu llatí **POLLICONE*, de *POLLEX*, com l'antic català *pollegada* "polzada" suposa un llatí **POLLICATA*.

3. Les frases catalanes figurades que es fan sobre *polleguera* corresponen exactament a les castellanes sobre *quicio*.

a) *Treure de polleguera* una cosa, o *sacarla de quicio*, vol dir treure la cosa de son lloc corresponent, violentar-la, fer-la anar enrenou.

b) *Treure-ho tot de polleguera* o *sacarlo todo de quicio*, no deixar res en son lloc corresponent.

c) *Sortir de polleguera* o *salir de su quicio* o *de sus quicios*, excedir-se de l'ordre acostumat o del curs natural i arreglat de procedir, especialment pel prompte d'una passió. En castellà és també *salir de sus casillas*. Vol dir també enutjar-se molt, i perdre el seny, que en castellà fan actiu, *sacar a uno de quicio*, això és, "exasperarle, hacerle perder el tino".

El Secretari de Redacció de l'O. R.

El major goig

Per més que en aquesta vida es busqui la diversió i el plaer; per més que l'home cerqui en aquest món quelcom per sadollar la seva set de fruïció, aquest afany de satisfer sos desitjos i capricis sempre toparà amb l'escull de l'avorriment, del fàstic i de la lassitud.

Ja podem assistir a les millors festes, reunions o espectacles; ja pot l'home buscar el més exquisit refinament en organitzar quelcom per distreure's dels contratemps i amargors de la vida; sempre es trobarà amb què no en té prou, amb què encara no ha assolit allò que ni ell mateix sap explicar-se, aquella pau interior, aquell goig que s'experimenta en el recte camí de la virtut i en la pràctica del bé sota tots els seus aspectes.

En sortir d'algun d'aquests festins, banquets o llocs de diversió on es dona culte a tot menys a l'esperit, sols es troba arreu buidor i cansament. No negaré que l'home no hi hagi satisfet la seva vanitat, sos instints sensuais, i que son orgull no s'hagi sentit enlairat per les adulacions hipòcrites dels que el volten, emperò... i l'ànima? ¿és que per atzar frueix d'aquell benestar interior que un experimenta després d'haver fet una bona obra? Ben cert que no. La raó no pot ésser més senzilla.

La nostra ànima, immortal per essència, no pot trobar el seu esplai en les coses de la carn: cerca quelcom més enlairat, més pur, que no pas els plaers

del món; sent fretura de les delícies que sols pot donar-li Aquell qui l'ha creada a la seva imatge.

Adhuc entre els homes veureu que sempre cadascú tracta de freqüentar l'amic que s'adapta més a la seva manera d'ésser, que va més d'acord amb les seves idees; s'allunya per instint d'aquells que poden fer-li algun tort o que van en sentit contrari a les seves aspiracions.

Es molt lògic, doncs, que l'ànima sols trobi la felicitat en la pràctica de les virtuts, especialment en la més sublim de totes elles: la Caritat. ¿Podem aspirar a major goig interior, que el que dona el fer una almoïna per amor de Déu? ¿Hi ha tal volta alegria més inefable que la de socórrer un pobre, o bé l'estrenyer la mà tremolosa del desvalgut i prestar-li l'auxili necessari per la seva vida? No hi ha joia ni plaers mundanals comparables a la que sentim dins de nosaltres en escoltar els remerciements banyats amb llàgrimes d'una mare sense recursos a la que hem donat quelcom per ella i sos fills! Aquest és el veritable goig! Quan l'home practica la Caritat cristiana, quan el ric ha entrat com un amic dins la casa del desgraciat i ha pres part en les seves penes donant-li l'ajut d'un germà, llavors pot dir amb tota amplitud i descans: Ara he fruit de debò! D'això se'n diu alegria i pau de l'ànima! Aquest és el major goig!

ANTONI PI JINOT

Divagacions del temps

De cara al camp i a la mar

Ja fa calor. Els carrers de la ciutat comencen a reflectir aquell sol abrusador, que esgota energies i mulla tot el cos posant-lo en un continuat "bany maria".

Ja els ciutadans deambulen per nostres carrers i places, suant amb passes lentes i indolents, el barret de palla a la mà, disposats a deixar-se caure allí on un xic d'ombra benfactora els pugui oferir un respir.

Oh, i com s'enyoren en aquest temps aquells bells arbres de certs carrers, com els del començament de la Rambla de Catalunya, que han estat víctimes d'una fúria inconcebible i d'un estetisme urbà propi de països del Nord on els arbres destorben els raigs del sol!

Davall d'aquest ciutadà carregat de suor i de mala gana, hi ha solament dos tipus: el de l'home que sua resignadament pensant en l'exili a fora, al camp o a la platja, i el del ciutadà sotmès tot l'estiu a la tirania de la ciutat, que es desespera primer, es resigna més tard, però sempre de mala gana.

Aquest any...

encara pitjor que els altres anys. Es cert que gaudim dels jardins ubèrrims i fresquívolos de Montjuich.

Però, i com anar-hi si tot el dia la concurrència dels pobles ens els pren per millor dret de primers ocupants?

Solament en recordar aquell horrible espectacle de la Nit de San Joan, amb mig milió d'ànimes concentrades allí, hom sua, es malfia de l'Exposició, i acaba fent vots perquè el sol tardoral ho illumini tot a fi de poder-hi anar amb desembaràs i calma.

Solament el fet de veure autòmibus arrencant en plena Granvia, a les portes de l'Exposició, procedents de pobles del Camp de Valls i de Tarragona, del pla del Vallès, de la Plana de Vich, i crec i fins i tot del Pireneu, ja ens deixà esborronats i ens llevà l'humor d'anar per allí en tot el que resta d'estiu.

No és que els simpàtics camperols no ens hi agradin a l'Exposició, no. Ben al revés; és tan seva com nostra. Però, no es podria, tal vegada, establir un torn entre els pobles de la terra perquè mai més es juntessin allí mig milió d'éssers humans, fatigats, cansats, suats...!

I el que ens deu esperar en la nit de Sant Pere, i tantes i tantes nits com l'estiu proporciona per esbargiment dels ciutadans tips de suar i de córrer davall el sol de justícia de la nostra urbs...

Comença l'èxode

Ja els carrers comencen a mostrar les primícies de la marxa dels ciutadans cap al camp, cap a la platja, cap arreu on un reconet els ofereixi recés i repòs.

Ja els cotxes d'estació, amb el seu carregament típic de maletes i caixes de robes i barrets, van desfilitant per nostres vies transportant al tren tots aquells privilegiats que, sense gaires lligams a ciutat, poden començar l'estiu ara i acabar-lo després de la Mercè.

Ja les nostres damiselles es preparen corrent d'ací i d'allà, per les tendes i tallers, a **mostrar als ulls** astorats dels vilatans aquell bé de Déu de vestits lleugers, de fantasies i coloraines, de formes noves i potser massa atrevides...

Ja els casinos i establiments balnearis (molts dels quals solament tenen aigües per a curar durant l'estiu) treuen la pols dels mobles i es disposen a fer l'agost a l'esquena dels pacífics ciutadans als qui tot els sembla bé amb tal que sigui de fora.

Ja les *mamàs* somnien amb el príncep que, prenent les aigües aquí o allà, ha de demanar la mà de la seva filla...

Ja tot són plans de viatge, combinacions d'itineraris, i crits d'*adéu* i a *reveure*.

Tots es troben ja en vibració; tots menys els pobres obrers, precisament els més necessitats de repòs, els qui més treballen i es fatiguen. Amb ells quasi bé no hi pensa ningú. Ni tenen llocs on anar, ni temps, ni vacances per anar-hi, ni mitjans econòmics per a prescindir del treball durant una quinzena, almenys...!

Oh, i es troben molts esperits que creuen amb la justícia social i creuen més encara: creuen que tot ja està bé dins la societat i que no hi ha res a fer en cap aspecte social.

I quan troben qui els parla d'això l'esguarden amb certa curiositat quasi bé d'illús, de somniador, de visionari. I amb tot, la justícia un dia o altre s'imposa.

La Junta Diocesana

també prepara el seu bagatge durant l'estiu, sobretot pels llocs de platja.

Uns bells cartells han estat editats donant consells sobre la moralitat en les platges, sobre els vestits de bany, sobre tants i tants punts rellicosos com fa necessari tocar la lleugeresa de molts catòlics, i molts que se'n diuen i no en són pràcticament.

No és ben trist que l'únic que porten certs ciutadans als pobles i viles sigui el darrer **cuplet** de moda, el darrer ball asquerós, i l'últim figurí amb roba escassíssima, el darrer gest de despreocupació, d'aquesta despreocupació que certa gent creu de bon to?

Així és en realitat. Però aquests pecats d'escàndol no es cometien impunement, és clar; de vegades són punits i tot en aquesta vida. No recordeu Sodoma, Gomorra, les races degenerades, els homes plens de vicis, els divorcis, els fills desobedients als pares, etc.? No us sembla que tot això pot tenir alguna relació amb la manca de la fermesa de la moral en els costums?

I prou

Perquè aquestes ratlles, escrites sota la pressió del sol de Sant Joan, fineixen al cap de dos dies en mig d'una plugeta hivernenca que farà refredar a molts de partir, encara, de la ciutat.

Així els fes refredar també l'esperit de tota aquesta onada de luxúria que preveu el zel dels esperits subtils i cristians!

Llibres nous

Moderna visió del lullisme, segons la ideologia dels neo-lullistes hodierns. Per mossèn Joan Avinyó Andreu, prev. — Imp. Casa P. de Caritat. Barcelona.

El propi autor d'aquesta obreta, curta i densa, declara que el seu objecte no és altre que exposar breument i amb claredat la moderna exegesi de les doctrines lullianes, extreta de les obres del malaguanyat Dr. Bové, aquell home qui sabé aprofundir en Lull i fer-lo altre cop vivent dins la nostra literatura renaixentista. Cerca mossèn Avinyó donar una visió precisa del sistema científic lullà, que basti precisament el solitari de Mallorca, i ho aconsegueix a bastament.

Els treballs d'exegesi són pesats, en general, i poc adients al nostre tarannà. Però aquest escapa de la regla general perquè l'autor ha tingut el bon gust d'evitar empedraments erudits i ha anat a un esquema general del lullisme des del punt de mira del seu sistema científic, donant un quadro complet del seu contingut per a tota mena d'estudiosos. El qui no es trobi en disposició de majors estudis en aquest punt interessant de la nostra història literària i filosòfica, pot fer-se perfecte càrrec de ço que sigui el sistema científic lullà mitjançant aquestes pàgines escrites demés en estil planer i gens pretensions.

A més a més, per damunt d'aquest mèrit en té un altre aquesta petita obra: és el d'encetar l'equació entre les bases del sistema lullà i ço que avui exigeix la filosofia segons les darreres direccions donades al pensament filosòfic de nostres dies. Tot just és encetat aquest aspecte, hem dit. Però ho és ja prou perquè altres pensadors i estudiosos puguin emprendre la tasca partint d'aquestes suggestions prou manifestes.

Sociedades de promoción de empresas en Alemania. R. Perpiñà Grau. — Tip. El Financiero, S. A. Calle Ibiza, 13, Madrid.

Fa molt temps que estàvem en deute amb el nostre estimat amic i col·laborador senyor Perpiñà sobre aquest interessantíssim estudi de les Societats de promoció d'Empreses a Alemanya. Avui anem a complir-lo gustosament donant compte del llibre que, com obra del senyor Perpiñà, és cosa seriosa i digna d'estudi, tractant un tema mai no tractat en la nostra literatura d'estudis econòmics.

Després d'una ressenya molt completa del desenvolupament de la societat en territori alemany (ressenya acompanyada de bon nombre de gràfics i estadístiques, que suposa un estudi complet de la qüestió), es pot dir que el pensament de l'autor es resumeix en aquests mots: "Poques són ja les empreses que a Alemanya siguin fundades per grups de persones que no constitueixin una societat. És un fenomen general que una empresa sigui creada per persones collectives (societats) en lloc d'ésser creada per individus." "Generalment — segueix dient — són les

grans empreses les que en funden d'altres, ja soles, ja amb l'ajut de societats afins." I passa de seguida a posar exemples ben eloqüents i interessantíssims d'aquestes agrupacions (cas de les fàbriques d'electricitat de Berlín fundades per la A. E. G.; cas de la casa Siemens und Halske; cas de la indústria del ferro a la Silèsia Superior, etc.).

Anant un xic més enllà, s'ocupa En Perpiñà de les Societats de finançament i dels Bancs de negoci. No podríem seguir pas a pas aquest capítol (el tercer de la part primera), car constitueix un resum molt complet i acabat de tot aquest formidable moviment de finançament en aquell país. I sobretot és interessantíssim l'estudi esquemàtic (però complet) dels Bancs de negocis, novetat que tant ens ha costat conèixer aquí i de la que aquests darrers anys tenim exemples, encara que en petitíssima escala comparats amb els d'aquella terra.

Aquí, en aquest brillant i profund capítol, es pot veure immediatament i mitjançant dades i números, com tots els grans negocis alemanys s'enllacen per dalt i es pot arribar a tenir una idea de les forces econòmiques que avui en dia dominen dins Europa i bon xic dins la major part del món.

Totes aquelles entitats de què tan sovint i en forma un xic enigmàtica (enigmàtica per tal com és desconeguda) hem sentit esmentar aquí, es troben en aquest treball científic a plena llum, amb totes llurs derivacions, les seves conseqüències i els seus més alts lligaments. No costa gaire de veure i comprendre, amb l'estudi de què ens ocupem, com els grans fils que mouen el retaule dels negocis en la major part d'Europa es troben en poques mans, les quals mans provoquen crisis, aigües, sumes i refundicions que, sense aquests lligams, costen un xic d'entendre.

Problemas sociales de actualidad. P. Joaquín Azpiazu, S. J. — Editorial "Razón y Fe". Apartado, 8001. Madrid.

El P. Azpiazu, nom prou conegut dins els estudis socials de darrera hora, ha reunit en aquest volum tres estudis sobre les següents matèries: Organització corporativa del treball; salaris mínims i Caixes de Compensació; Organització científica del treball.

En mig de la general esterilitat científica en el terreny social (com en tants altres) que ens ofereix la literatura peninsular, fa de bon veure a les mans, de tant en tant, un volumet tractant qüestions d'aquestes.

Es cert que el llibre del P. Azpiazu no esgota les matèries; però obre molts camins als estudiosos i dona, almenys, fe de vida en el camp dels estudis socials.

En les apreciacions de l'autor sobre Organització Corporativa hi ha molta cosa veritable, i el nostre judici, després de ço que ens mostra la pràctica de cada dia, hauria d'ésser molt més sever que el judici del P. Azpiazu.

Són així mateix interessants els dos restants estudis, d'actualitat fortíssima.

JOSEP M. GICH

Opinions d'altri

D'El Matí: "Els sants del districte cinquè".

Els pobles petits, on no hi ha lloc per arreconar-les, les negrers de la misèria són a la vista de tothom, i els diversos estaments han de viure, de grat o per força, una mica barrejats. Això fa que no hi pugui haver cledes per al bé ni per al mal. Els bons i els dolents són pertot, i ningú no cau sota el pes d'una retolació col·lectiva.

A les ciutats, però, la cosa canvia. Masses enormes de miseriosos són isolades dels rics, dels benestants i fins dels que poden vestir llur indigència amb una aparença de decòrum, en àrees extensíssimes, separades de la resta pel cinyell d'una aurèola malsana que, com una muralla sense portes, les tanca, però no les defensa. És una realitat de tots els llocs on la civilització ha afermat les seves conquestes deficitàries. París, Londres, Nova York, ciutats més petites i tot, com és ara Barcelona, tenen d'aquestes barriades populoses on formiguegen en odiosa promiscuitat els fills de la misèria, els vençuts de la vida, els catecúmens de tots els vicis, els professionals de tots els crims i els esgotats de totes les aberracions.

Unic i trist privilegi d'aquests nuclis urbans és de poder mostrar a la claror del sol i a tota mena de clarors, el mal que els rosegua les entranyes. Els barris dels rics i dels benestants cobreixen llurs nafres amb una recatada discreció o les subtilitzen en els alambins de l'elegància i bon to. Els barris miserables en fan una exhibició. I la sentor de llur atmosfera física i moral té una especial fascinació que captiva els idòlatres del pintoresc i constitueix un esquer irresistible per tota mena de baqueries turístiques i literàries.

Prototipus d'aquesta llei de camps de concentració de la desferia social és, per exemple, a Barcelona, el districte cinquè. No sabem exactament fins on arriba la demarcació oficial d'aquest nom. Però ningú no s'hi enganya: hi ha tota una zona de la ciutat que és districte cinquè. Té una fesomia inconfusible, té la seva llegenda; té, fins i tot la seva literatura; ni ha forasters que no se'n saben anar sense haver-lo visitat; hi ha barcelonins que cuiten a ensenyar-lo com la nostra executòria de cosmopolitisme. Una lírica tronada li dona un prestigi inhumà que deixa completament a l'ombra la realitat de les seves veritables dolors. I una de les realitats més doloroses és que aquest districte cinquè de Barcelona, com a tots els districtes cinquens de totes les grans ciutats del món, ha de viure, per ineludible i implacable constricció de la necessitat, una enorme quantitat de gent honesta a la qual la societat no pot retreure altre manament que el d'ésser pobre.

Ha imaginat ningú la tragèdia quotidiana d'aquestes famílies de ciutadans obligades a suportar a totes hores el refrec contaminador? Ha pensat ningú en l'angoixa constant d'aquests pares que no poden evitar que els seus fills sentin de bona hora la flaire torbadora i incitant de perversitats que altres es podran permetre d'ignorar tota la vida?

Tots amem l'espectacle de la virtut, l'exemple ennobridor i reconfortant de l'honestedat. I tots mirem de crear per als nostres fills un món on l'alè del mal no els pugui entelar la innocència fins que la voluntat sigui prou forta per sostenir la virtut. I la virtut assolida sota aquestes condicions ja ens excita el respecte i l'admiraació. Quin serà el sentiment que ens ha d'inspirar la d'aquests pobres que l'han de preservar en una batalla diària contra un món advers que els entra a casa? Quina serà la força sobrenatural d'aquestes donzelles que serveixen una gelosa i aspra honestedat sense, com qui diu, haver pogut conèixer la innocència, que vesteixen de líperrims parracs llur bellesa, quan tot els incita a vestir-la amb les sedes de la pitjor esclavitud? De quina

fusta han d'ésser fets els minyons que aprenen de guanyar-se honradament un mos de pa escàs i dur sota l'escarni dels que han tocat totes les cordes punibles de l'art de viure amb l'esquena dreta? Quins miracles de resolució els ha de guiar a tots, per no deixar-se engolir pel parany obert de totes les depravacions?

Parlen els higienistes de la necessitat de donar a l'habitació dels pobres els beneficis del sol i de l'aire. En nom de quina higiene haurem de reclamar per a ells el dret de respirar una atmosfera moral almenys tan pura com la que respiren els altres ciutadans? No sabem si hi ha res més que tan vivament clami contra un estat evident d'injustícia social que aquesta prova terrible que fem passar a l'habitant dels barris miserables; aquesta limitació pràctica que li posem al primer dels drets que hauria de vindicar l'home: el dret d'ésser bo.

Deixem que els esperits superficials i inconscients exaltin la trista aurèola d'aquests emporis del mal. Nosaltres, amb una gran pietat per als emmetzinats i caiguts de cada dia, pels que hi van davallant cada dia un graó de l'escala sense fi de les humanes degradacions, retem la nostra reverència a aquestes ànimes — siguin moltes, siguin poques — nobles i rudes, que duen, sota uns tristos parracs, unes esplendors que no sospiten, la veritable aristocràcia de practicants d'una perseverança estrètua i heroica: els sants del districte cinquè.

PAU ROMEVA

De Pàtria, de Manresa: "La Societat de les Nacions".

En aquestes terres hem patit el mal de no donar prou importància a tots el fets de caràcter internacional. Abans de la guerra, el Eireneu semblava aïllar-nos del món; i quan la barrera ha estat rompada i els nostres conciutadans han corregut Europa d'ací i d'allà, ens ha semblat que tot això de les qüestions internacionals restaven allunyades de nosaltres i que res no ens interessava de ço que en el món sencer es debatia i que a tots els països preocupava.

Veritablement la nostra situació geogràfica no ens autoritza a això. Nostre contacte amb la Mediterrània i el trobar-nos de cara a França i Itàlia i amb lligam estret amb tots els països del mar llatí ens hauria d'haver portat a una major curiositat envers l'estranger. Un poble com el nostre que compta entre les seves glòries el Llibre del Consolat de Mar, el primer Codi internacional per excel·lència, no té dret a abstenir-se del seu contacte amb el món.

Després de la guerra, però, la tònica ha canviat un xic i és ja una altra. Les qüestions que internacionalment s'han debatut ens han afectat en grau altíssim; i només tancant els ulls a la realitat hauriem pogut prescindir de la nostra intervenció en elles. Per aquesta raó els nostres diaris han dirigit l'esguard al món, i avui ja podem dir que la nostra intel·lectualitat viu de cara a Europa.

Però el poble, s'interessa per les qüestions internacionals? No tot el que caldria. Així, quants han estat els esperits que aquí han anat donant l'atenció que es mereix a la tasca de la Societat de les Nacions? Ben pocs certament. Els més han opinat amb escepticisme punyent respecte a aquest organisme, i l'han cregut útil solament per a França, Alemanya i Anglaterra, és a dir, per aquells països principals actors de la guerra i als quals han arribat de manera directa las conseqüències del tractat de Versalles. Els altres, davant l'organisme internacional s'han satisfet arronçant les espatlles i dient que d'allí res de nou n'esperaven.

Es així en realitat? Parlem-ne un xic, ja que el fet de les sessions suara celebrades a Madrid dona actualitat al tema.

La Societat de les Nacions és filla d'un esforç gene-

rós. En Wilson, home d'esperit ample, de cultura més ampla encara, volgué establir quelcom permanent per evitar noves guerres. I contra l'esperit refractari del seu propi país, amb necessitat d'arrossegar darrera del seu pensament tots els països que no creien en la seva ideologia generosa, i enmig d'un escepticisme general, va deixar constituïda la Societat.

Les vacil·lacions, els trasbalsos, les vaguetats, van constituir l'aliment dels primers anys del nou organisme. Però amb la responsabilitat de la desfeta ningú no va voler carregar-hi; i això sol fou motiu suficient per a mantenir, al principi, allò que tothom allunyava.

Més tard, els problemes de l'ocupació renana, el problema de les reparacions, etc. donaren un contingut real a la Societat de les Nacions. I entremig dels grans problemes, la constitució de l'Oficina Internacional del Treball constituí el gran encert per a donar nova força a l'organisme.

Amb tot això, aquest restà fortificat. I tots els problemes vius del món, d'Europa sobretot, han anat a parar allí, ja portats directament pels Estats, ja portats indirectament per determinades cledes dels pobles sofrents amb la seva irresolució. I el prestigi ha anat pujant. I encara que hi hagi avui esperits escèptics, el cert és que la Societat ha adquirit una consistència i una grandesa que ja difícilment pot perdre per ara i tant.

A més a més, els resultats no han estat pas migrats. Mants problemes han trobat allí solucions; altres, han estat dolcificats per a ésser resolts; i tots, almenys, han posat en contacte pobles i homes, del qual contacte n'han nascut desigs de transaccions i de suavitats per a evitar nous trontolls.

I per damunt de tot això, no és veritat que un nou dret s'està elaborant en el si de la Societat ginebrina? Quan, per exemple, havien estat presos en consideració uns que avui s'anomenen "drets de les minories" nacionals? Qui havia pensat que un agrupament d'homes subjectes a una determinada sobirania podien tenir altres drets que els que aquesta mateixa sobirania els volgués imposar? Es cert que tot això és encara molt desdibuixat; però no per això menys real i efectiu.

Es veritat que els procediments allí són lentíssims (raó de més perquè tots contribuïm a cercar dreceres); que els problemes es dificulten per la raó que són molts i molt grans els interessos que s'hi debaten. Però si tot això va dirigit cap a l'obra de la pau, no és prou la nostra voluntat per a vèncer tots els obstacles?

La Societat de Nacions ha consumit ja l'esforç de molts homes i gran quantitat de milions dels Estats. Però si amb això s'ha evitat alguna topada sagnant (i tots podem suposar que així ha estat, donats els problemes transcendents allí debatuts), una sola, solament això ja justifica tot aquest esforç i tots aquells milions.

Cal, doncs, fer ambient a la Societat de les Nacions. Es encara un organisme imperfecte; una iniciació. Però en matèria internacional, això ja és molt. Unicament els esperits barroers poden mostrar indiferència davant la seva tasca i davant els nous camins del dret internacional que allí, lentament, obscurament, s'està elaborant.

GASTON GERARD

D'El Matí: "L'esclavitud moderna".

Aquesta obsessió de llibertat que agita l'home modern, per força ha de traïr una consciència íntima d'esclavitud. Un ideal proclamat en tot moment i exagerat fins a fer-ne la suprema finalitat de la vida humana — així ens representen alguns la llibertat — és un ideal que no es pot posseir, que s'és molt lluny de posseir i que turmenta l'home amb el desig de la seva possessió. Quan un bé és posseït, i més si és un bé d'ordre constitucional com la llibertat, arriba aviat a fondre's en la inconsciència amb què es té l'existència o la vida, i rarament desperta cap desig: molt menys podria constituir l'objecte d'una aspiració fervent per la qual es lluités tota la vida.

Segons aquest raonament, l'home modern resultaria menys lliure que l'home medieval, paradoxa aparent que la història confirma sense lloc a dubte. Després de tantes descobertes meravelloses per ajovar la natura sota el nostre domini, després de tantes teories polítiques i socials sobre l'emancipació humana, després de tantes revolucions, després de proclamar tantes rebel·lions contra tot poder, l'home es troba més esclau que mai.

La natura dominada per la ciència no ha fet més que despertar en nosaltres noves necessitats que són noves esclavituts, o sigui noves tortures quan no poden satisfere-se.

L'Estat creat per l'home modern per tal de garantir i governar els incalculables interessos materials acumulats per la ciència aplicada i necessaris per a acomplir la futura multiplicada de l'home hodiern empresona l'home dins una xarxa espessa de reglamentació de la vida que a penes deixa un moment a la iniciativa pròpia. L'Estat modern emmarca perfectament tota la vida i necessita endegar tots els nostres actes: naixem, treballem, ens eduquem, juguem i fins morim empresonats per la llei civil. No resta a l'home modern cap escapadòria, ni tan sols la del pensament, que ja avui és funció de l'Estat, i l'imposa amb maneres coactives. A l'Edat Mitjana, el pensament era lliure, perquè l'escola era funció de la saviesa, i no de la força. Generalment, la pedagogia era l'Església. Per això pogueren néixer pobles i mostrar-se individualitats tan diverses com les que lluitaren a la Sorbona durant els segles XII i XIII. Avui aquell espectacle no seria possible, perquè la ciència, malgrat tots els fums d'emancipació, va essent cada dia més oficial.

I encara, sense la coacció de l'Estat, hi ha la coacció de la premsa, a la qual s'afegeixen el cinema i la ràdio, instruments de democratització d'un pensament que l'home de sa casa no elabora, sinó que forçosament ha d'acceptar bo i fet, tal com l'hi donen.

Tot això no vol dir sinó que la llibertat ve de l'esperit, punt de contacte de l'home amb Déu, i que l'afluència d'elements de fora no fa sinó comprometre-la.

CARLES CARDÓ

Espurnes

A Montmartre es celebrà la simpàtica festa dels ferroviaris francesos. La Unió de Ferroviaris festejà el trentè aniversari de la seva fundació, amb adoració nocturna a la gran Basílica Nacional del Sagrat Cor, celebrant-se durant l'adoració una Missa, en la qual combregaren un miler de ferroviaris.

Al matí celebraren una Assemblea, entrant de nou a la Basílica amb les 211 banderes, per a assistir a la Missa solemne que celebrà un nou sacerdot, fill d'un ferroviari.

Nosaltres, des d'aquesta secció, en donar compte d'aquests moviments obrers catòlics, ho fem per a ressaltar un contrast: mentre els sectaris ens criden per a lliurar-nos a les lluites d'odis, polítiques i socials, l'església ens reuneix perquè practiquem la germanor i l'amor entre els uns i els altres.

Els ferroviaris francesos són un exemple vivent d'aquest amor entre els germans de treball. La Unió Catòlica de Ferroviaris francesos es proposà rendir públicament i oficialment un homenatge a la institució sacerdotal, i tenia raó especialíssima per fer-ho, car pot gloriarse de què 30 dels que eren abans llurs afiliats han aconseguit arribar a les grades de l'altar sant, i són avui exemplars sacerdots; però, demés, actualment, entre la clerecia francesa es compten no res menys que 500 sacerdots, fills de ferroviaris.

TEMES DE LA SETMANA

Les emocionants aventures dels intrèpids aviadors Franco, Gallarza i Ruiz d'Alda, i la seva fase final, han deixat en segon terme totes les altres coses que ocupaven l'atenció pública, entre les quals hi havia molt justament la publicació de l'informe de la Comissió de tècnics que estudià la malaltia de la peseta i la implantació del patró or.

Aquest informe és tan tècnic i de matèria tan nova a Espanya, que no pot aconsellar-se a ningú la seva lectura sense una detinguda i aciençada preparació. Fóra perdre el temps i trencar-se el cap inútilment.

Si hem d'ésser francs, a nosaltres no ens ha convençut l'informe, encara que ens semblin bé quasi totes les seves conclusions. Les dades semblen massa febles i un xic arbitràries si hom vol deduir-ne conseqüències i efectes decisius per a formular judicis d'evidència notòria.

De totes maneres el treball que tant avalora la firma dels seus autors, demostra la solidesa i amplitud dels seus coneixements econòmics i financers, i la tasca feixuga esmerçada en la seva confecció. No hi haurà patró d'or, però sí una prudent intervenció oficial com fins ara, encara que un xic modificada, perquè no es jugui amb el preu de la pesseta impune-ment.

Les sessions del nou ple de l'Assemblea Nacional Consultiva han sofert un petit ajornament. Hom pensa que no serà l'últim.

La política s'ha eixorivit un xic mercès a una nova intervenció del senyor Bergamín, escoltat amb certa atenció perquè és un polític decent. No ha dit res de particular, per bé que allò de declarar-se partidari de la República en certes condicions i circumstàncies, ha cridat, naturalment, l'atenció.

El Govern hi ha dies que deixa que funcioni la censura amb certa llibertat, com en aquest cas d'En Bergamín i quan es fan profecies sobre la fi de la dictadura, contingència que tan aviat s'anuncia per a una data pròxima, com s'allunya indefinidament.

Sembla que ara va de debò l'arranjament de la qüestió religiosa a Mèxic. Totes les noves que vénen d'allí en parlen. La intervenció dels Estats Units hi ha ajudat tant com ajudà a sostenir la dictadura de Calles. De totes maneres fins que Roma parli no és prudent abandonar-se en braços de la confiança.

L'aprovació del Pla Young ha promogut agitated sessions en el Reichstag alemany. Stresemann ha tingut de defensar-se apellant als registres patriòtics més forts. Suposem que a l'escalf de la improvisació na declarat que Alemanya no accepta la fórmula de la responsabilitat de la guerra i que tots els alemanys estan disposats a lluitar per l'honor de la seva pàtria. Ja tornen a sonar els clarins de guerra?

A la Cambra francesa també hi ha hagut debats

violents, però a propòsit de l'última hecatombe africana, que ha disgustat vivament tots els francesos. El perill de nous desastres sembla conjurat perquè el Govern, sense fer fressa, està enviant al Marroc auxilis abundants de tota mena; però pel que s'ha dit aquests dies a la Cambra francesa hom dedueix que el problema francès africà és molt complex i que té molts caires dolents.

Aquella tan sonada visita pacifista de Mac Donald al president dels Estats Units s'ha ajornat *sine die*. El problema del desarmament es fa cada vegada més difícil.

Mentrestant no li faltaran altres problemes greus per a esmerçar les seves activitats. El conflicte dels obrers sense feina absorbirà de moment tota la seva atenció i la seva vida mateixa, puix, per més voltes que se li doni, no s'hi veu solució. Com deu riure míster Baldwin amb la seva sorneguera rialla!

Mac Donald està decidit a reprendre les relacions d'Anglaterra amb la Rússia dels Soviets, als quals ja ha dit de primer antuvi que han d'adoptar el sistema capitalista; cosa que ja fa temps estan fent en les seves relacions mercantils. Prou bé que ho saben els capitalistes germànics i els capitalistes ianquis i un bon xic també els capitalistes anglesos. Quanta comèdia, Déu meu, en honor del diner!

Després es queixaran les potències que encara s'anomenen cristianes dels estralls que causen en els seus respectius països les propagandes soviètiques. Qui les fa possibles si no aquestes mateixes potències que se'n queixen?

El Govern francès ha concedit una ampla amnistia als autonomistes alsacians. Es una mida de bon govern.

S'ha obert el flamant Parlament britànic. En el discurs reial s'ha exposat la política laborista, que ja tots coneixem. El bon sentit anglès farà possible la vida essencialment precària del ministeri Mac Donald, qui deu a les dones principalment el relatiu triomf obtingut.

S'ha publicat la Memòria anual del Ministeri de Comerç relativa al total de pagaments efectuats en 1928 entre els Estats Units i els països estrangers. La xifra que representa totes les sumes lliurades des dels Estats Units als països estrangers i viceversa puja a 22 miliars de dòlars.

D'aquesta quantitat la diferència a favor dels Estats Units és de 730 milions, compresos els interessos sobre les quantitats americanes venudes a l'estranger.

Com ens freguen i refreguen pels ulls, o per l'òrgan predilecte del doctor Asuero, els ianquis, la seva fabulosa prosperitat!

J.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Noticiari

Espanya

La "Caixa de Previsió del regne de València" ha celebrat amb extraordinària solemnitat l'Homenatge a la Vellesa a les importants poblacions de Gandia, Onda, Xàtiva i Alcoi, entre les quals ha distribuït 117 premis que sumen 140.000 pessetes.

En tots els actes prengueren part activa les autoritats i el poble amb veritable entusiasme.

—Ha estat aprovat oficialment a la *Gaceta*, ocupant sis pàgines, el Reglament General de la Confederació Sindical Hidrogràfica del Pireneu Oriental que marca tots els rius compresos entre el Muga i el Francolí. Té per Catalunya un valor definitiu si es desenrotlla bé.

—La primera col·locació nova de títols que haurà d'oferir-se al mercat espanyol de capitals, sembla correrà a càrrec de l'organisme "Caixa per al foment de la petita propietat", la qual publicarà una emissió de títols, amb la consideració d'efectes públics i lliures d'impostos que tindran la garantia especial d'un dipòsit de Deute interior per una quantitat efectiva igual a la que s'emeti.

La quantitat de l'emissió es diu que serà d'uns vint milions, i que s'estudia si s'emetrà títols a 4'50 per 100 o 5 per 100, per a cedir-los, en el primer cas, sobre un 90 o 93 per 100, i en segon, de 98 per 100 a la par.

Aquesta Caixa per a promoure la formació de la petita propietat podria reportar un bon profit social si fos administrada amb encert. No li faltaria feina.

—El secretari general del Banc d'Espanya ha tramès als periòdics la següent interessant nota:

"Habiéndose notado por algunos tenedores de billetes que entre los de 50 pesetas, de 15 de julio de 1907, con numeración inferior a los 4 millones y los de numeración superior, existen diferencias de tamaño, coloración y vigor, conviene advertir que hasta ahora a pesar de tales diferencias, explicables en la antigua fabricación, no se ha visto ni un solo billete falso de dicha serie.

Muy en breve pondrá el Banco en circulación otra emisión de dicha serie más perfecta."

—Entre les festes profanes sospitoses de sectarisme que d'uns anys ençà volen obtenir a casa nostra carta de naturalesa, hi ha la *Festa del Sol*, que, disfressada de científica, va pregonant-se per la premissa sectària, o poc avisada.

Parlar del sol amb lletra majúscula sense recordar-se del Déu que l'ha creat i el manté, és cosa que no es comprèn sinó en aquells que tenen el sol per Déu, com certes tribus salvatges.

—Recentment es va reunir al Govern civil, sota la presidència del senyor Milans del Bosch, la Delegació a Barcelona del Patronat Reial per a la repressió del tràfic de blanques, entitat oficial benèfica amb oficines obertes al públic al carrer de Llúria, 68. La seva missió és de preveure i reprimir el tràfic de dones amb fins il·lícits i la corrupció de noies menors de 23 anys, perseguint criminalment a aquest efecte els corruptors i traficants, i encarregant-se al mateix temps de la rehabilitació moral de noies extraviades,

ingressant-les en institucions educatives adequades.

En la sessió es donà compte de 22 casos intervinguts pel Patronat des de la darrera sessió celebrada, essent les menors detingudes ingressades als establiments de reforma, i altres, per estar malaltes, als Hospitals de la Magdalena i Santa Creu.

Igualment es donà compte de les denúncies presentades al Jutjat de guàrdia, i de llur resultat i persones detingudes per tan infame tràfic.

—El Pavelló de la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis" en l'Exposició Internacional de Barcelona, situat entre el Palau Nacional i el d'Agricultura, entrant pel carrer de Lleyda, el qual fou inaugurat el dia 18 del present, ha obtingut en la seva primera setmana resultats en extrem satisfactoris. L'han visitat ja unes 3.000 persones.

L'Institut de Serveis Socials contingut en l'esmentat Pavelló ha rebut, demés, algunes interessants visites col·lectives d'estudi, entre altres una de 116 assembleistes de l'Assemblea de Caixes Col·laboradores de l'Institut Nacional de Previsió i una secció de 176 nens de la Casa Provincial de Caritat.

En la gran sala d'actes d'aquest Pavelló s'han donat també dues conferències amb projeccions sobre l'Assegurança de Maternitat i l'Obra Maternal, davant auditoris que en total han sobrepassat a mil oients.

En el Cinema instal·lat al Pavelló de la "Caixa" s'han projectat en les seves sessions contínues gratuïtes, de 4 a 8 de la tarda, pel·lícules expositives de les Obres dels Homenatges a la Vellesa, Empar de Santa Llúcia per a Cegues, Institut de la Dona que Treballa, Colònies Infants, Institut de Mutilats i altres actuacions socials i benèfiques. En aquestes pel·lícules s'exhibeix llur organització i llur vida interna.

La Sucursal de la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis" té en funcions al seu Pavelló de l'Exposició, ha registrat també una excellent setmana, puix ha obert 37 llibretes d'estalvi amb un total de 3.716 pessetes dipositades per imponents que tenen llurs habituals ocupacions en els Palaus d'Agricultura, Nacional i de l'Estat, en el Poble Espanyol, en Cafès, Restaurants, Bars i altres activitats del recinte de l'Exposició.

Es un èxit el que ha obtingut la benemèrita Caixa de P. V. E. en l'Exposició Universal de Barcelona.

Cal felicitar-la coralment.

—Pel Ministeri del Treball s'han fet els següents nomenaments:

Inspector general de Previsió i incorporacions a don Cèsar Madariaga, i disposant que aquest s'encarregui del despatx dels assumptes de la direcció de Corporacions.

President de la Junta de colonització interior al general Hermosa.

President de la Junta d'acció social a don Ricard Sala.

Inspector general d'Emigració a don Francesc Galiany.

—S'ha publicat el programa dels actes que es celebraran amb motiu de la inauguració del Palau de les Missions. És tan vast i tan extraordinari, que pot ben dir-se, i amb tota veritat, que serà cosa mai no vista, ni aquí, ni fora d'aquí.

S'esperen molts forasters, a més dels molts que han arribat, per a presenciar aquesta inauguració.

EL CENTRO**RONDA DE SANT PERE, 5 - TELEFON 10573****Actualment**

la tradicional rebaixa en tots els articles de la temporada

Durant la primera desena de juliol gran venda de **trossos** de colons i sedes en immillorables condicions de preu i qualitat.

La Nova Gramola Ortofònica

és el millor obsequi per Sant Josep

Demaneu una audició a la casa

Fili de Guillermo Puig S. en C.

Pelai, 14. Ronda Sant Pau, 68 - 70

BARCELONA**JA SOU SUBSCRIPTORS****DE****CATALUNYA SOCIAL?****GARATGE I TALLERS "BALMES"****JULI KLUG**

BALMES, 76 (entre Aragó i València). - TELEFON 75941

AJUSTATGE I REPARACIÓ — PREUS LIMITATS I MÀXIM

RENDIMENT EN LES REPARACIONS — STOCK ELÈCTRIC

PER A INSTAL·LACIONS, MAGNETOS, BOBINATS, ETC.

Bloc d'anunciants

Els bons amics nostres que amb l'anunci contribueixen a la difusió de la nostra revista, han de merèixer les simpaties dels nostres subscriptors i lectors en general que coincideixen amb el nostre ideari. Ens plau publicar a continuació el nom dels nostres anunciant, per tal que els nostres amics els recordin quan hagin d'adquirir algun dels articles que ofereixen al públic.

Heus els ací:

ACADEMIA COTS:

Av. Portal de l'Angel, 38.

ACCESSORIS D'AUTOMOBILS:

Service Station. Aragó, 272.

BICICLETES:

R. Serra. Rbla. Catalunya, 106.

CAMISERIA:Salvador Rubert. Aribau, 30 i
Avinguda Portal de l'Angel, 13.**CIMENT ARTIFICIAL:**Josep Fradera. Ronda Universi-
dad, 31.**CORRETGES:**Manuel Blasi. Passeig de Sant
Joan, 13.**DROGUERIA I PERFUMERIA:**

Pallejà i Bonmatí, S. L. Claris, 57.

ELECTRICITAT:

Antoni Alió. Laietana, 67.

GRAMOFONS:Cèsar Vicente. P. de Gràcia, 4.
Guillem Puig. Pelai, 14.**MODES:**M. Estera de Galera. Rbla. de
Catalunya, 7.**MODISTA:**

R. Puigdomènech. Diagonal, 452.

NOVETATS PER A SENYORA:

"El Centro". Rda. de Sant Pere, 5.

OLIS PER A AUTO:

"Autol". Laietana, 7.

PASTES PER A SOPA:Antiga "Casa Figueras". Rambla
de Sant Josep, 11.**NEUMATICS:**"Bergougnan". Rambla de Cata-
lunya, 76.**SABATERIA:**Calçats Minerva, S. A. Laietana,
núm. 30.
Casa Creus. Aribau, 24.**SASTRERIES:**Rambla Catalunya, 12, 1.er
(Especialitat en vestits per a nens.)
Ramon Beleta. Av. del Portal de
l'Angel, 35.**MATERIAL PER A COBERTES:**

Uralita, S. A.

XARXES I FILS PER A LA**PESCA:**

Fills de Gabriel Julià, Bruch, 7.

Companyia Trasatlàntica

VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID } Espanya-Nova York
 DIRECTE } 9 expedicions a l'any
 RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic
 16 expedicions a l'any
 EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina
 12 expedicions a l'any
 LINIA: Mediterrani, Cuba i Nova York
 16 expedicions a l'any
 > Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
 11 expedicions a l'any
 > Mediterrani a Fernando Póo
 12 expedicions a l'any
 > a Filipines
 3 expedicions a l'any

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-
 telefonia. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia
 en els principals ports d'Espanya. A Barcelona
 oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8.

LES GRANS INDUSTRIES

FABRICA DE XARXES
 I FILS RETORTS
 PER A LA PESCA

FILLS DE GABRIEL JULIÀ

Bruch, n.º 7 - Telèfon 11422
 (Entre Trafalgar i Ronda)

BARCELONA

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses,
 accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE I TALLERS:

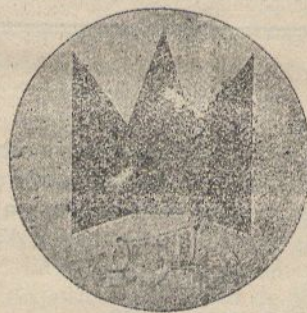
Carrers Sepúlveda, 148-150
 Villaruel, 35
 1 Florida Blanca, 121
 Telèfon 31510

CASA CENTRAL:

Carrer Aragó, 272
 Passeig de Gràcia, 45
 Telèfon 11550
 MAGATZEMS:
 Consell de Cent, 421

SUCURSAL:

Esplugues de Llobregat:
 Carrer Laureano Miró, 59
 Encreuament de les carre-
 teres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

SASTRERIA TORRENTS

Ex-professor de l'Acadèmia de Mesures Sastres de Barcelona

Aquesta sastreria és coneguda i apreciada per tothom a qui li agrada el
 bon vestir perquè en la seva confecció i en les seves robes es troba un
 gust inconfusible. Grans existències en gèneres de totes classes.

El 5 % de descompte especial als subscriptors de CATALUNYA SOCIAL.

Rambla de Catalunya, 12, 1.ª / Telèfon 16040 - BARCELONA

LA NUEVA
GRAMOLA

• LA VOZ DE SU AMO •

con las últimas novedades en
DISCOS
de esta famosa marca
completará la felicidad de su hogar.
ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA · 4

Acadèmia Cots

Direcció general: Av. Portal de l'Angel, 38—BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 18953 A.-Apartat 782

SUCURSALS: MADRID, Av Conde Peñalver, 7; LLEYDA, Estereria, 10; MANRESA, Angel Guimerà, 32
REUS, Arrabal Robuster, 23; MATARÓ, Riera, 59; BADALONA, Carme, 52 bis.

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Lingüofons.—Màquines de calcular, etc.

Aceites y Materiales Motor, S. A.

Via Laietana, 7
TELEFON 1166
BARCELONA

Unicorde

Nou tipus. Qualitat i presentació

URALITA

EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES